

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

KNO.410.009.02.2018

Andrzej Rogoyski
Prezes Zarządu
Polskie Radio S.A.
ul. Niepodległości 77/85
00-977 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/019 – Odprawy dla kadry kierowniczej w strategicznych spółkach Skarbu Państwa w latach 2011-2017

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka
kontrolowana

Polskie Radio Spółka Akcyjna¹ w Warszawie
Al. Niepodległości 77/85, 00-977 Warszawa

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Andrzej Rogoyski, Prezes Zarządu², od dnia 6 sierpnia 2018 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili:

1. Jarosław Hasiński, Prezes Zarządu, od dnia 18 grudnia 2009 r. do dnia 12 lipca 2011 r.,
2. Jolanta Wiśniewska i Henryk Cichecki³, od dnia 12 lipca 2011 r. do dnia 25 sierpnia 2011 r.
3. Andrzej Siezieniewski, Prezes Zarządu, od dnia 26 sierpnia 2011 r. do dnia 28 lipca 2015 r. oraz od dnia 29 lipca 2015 r. do dnia 8 stycznia 2016 r.,
4. Barbara Stanisławczyk-Żyła, Prezes Zarządu, od dnia 8 stycznia 2016 r. do dnia 9 marca 2017 r.,
5. Jacek Sobala, Prezes Zarządu, od dnia 9 marca 2017 r. do dnia 28 sierpnia 2018 r.

Zakres przedmiotowy
kontroli

1. Zasady kształtowania wynagrodzeń kadry kierowniczej spółki, jako podstawy naliczania odpraw.
2. Wyniki ekonomiczno-finansowe spółki.
3. Zasadność przyznawania w umowach z członkami kadry kierowniczej spółki dodatkowych świadczeń, w tym w postaci odpraw oraz odszkodowań z tytułu zakazu konkurencji.
4. Stosowanie w praktyce zasad wynagradzania osób zatrudnianych na stanowiskach kierowniczych spółki, w tym wypłat świadczeń m.in. w postaci odpraw i odszkodowań z tytułu zakazu konkurencji.
5. Fluktuacja kadr na stanowiskach kierowniczych spółki.
6. Realizacja obowiązku dokonywania analiz oświadczeń majątkowych składanych przez członków zarządu spółki.

Okres objęty kontrolą

Lata 2011-2017

Podstawa prawna
podjęcia kontroli

art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

Kontrolerzy

1. Olga Michalecka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/37/2018 z dnia 9 października 2018 r.
2. Michał Hackiewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/38/2018 z dnia 9 października 2018 r.
3. Joanna Hołowacz, doradca ekonomiczny, legitymacja służbowa nr 18512.
(akta kontroli str. 1-5, 28-54, 603, 854-855)

¹ Zwane dalej również: Spółka.

² Przewodniczący Rady Nadzorczej czasowo delegowany do wykonywania czynności członka zarządu na stanowisko Prezesa Zarządu.

³ Osoby te sprawowały funkcję członka Zarządu i zgodnie z § 14 Statutu Spółki (z dnia 20 czerwca 2011 r.) uprawnieni byli łącznie do składania oświadczeń woli i podpisywania dokumentów w imieniu Spółki.

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Spółce stosowane były zasady wynagradzania członków Zarządu wynikające z przepisów ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi⁵.

Spółka wdrożyła także nowe zasady wynagradzania wynikające z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami⁶. Przyjęty w nich przedział wynagrodzeń członków Zarządu odpowiadał wymogom ustawowym, a indywidualne wynagrodzenia podstawowe członków Zarządu mieściły się powyżej połowy przedziału przewidzianego w art. 4 ust. 2 pkt 4 ustawy o wynagrodzeniach zarządu. Zasady i poziom wynagrodzeń członków Zarządu ustalane były na podstawie uchwał Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki oraz Rady Nadzorczej Polskiego Radia S.A., a pozostałej kadry kierowniczej na podstawie Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy Pracowników Polskiego Radia S.A.⁷ oraz Regulaminu Pracy.

Sytuacja finansowa Spółki w latach 2012-2017 była stabilna. W 2011 roku Spółka wykazała stratę netto z całokształtu działalności wynikającą z niższych wpływów abonamentowych, a w następnych latach, tj. 2012-2017 wypracowała zyski netto.

Świadczenia wypłacane przez Spółkę członkom Zarządu i głównemu księgowemu, z którymi rozwiązywano umowy, takie jak odprawy, premie roczne i nagrody jubileuszowe, mieściły się w granicy przedziału przewidzianego w ww. ustawach. Ogółem Spółka wypłaciła w latach 2011-2017 odchodzącym prezesom Zarządu, członkom Zarządu oraz głównym księgowym [...] ⁸ za odprawy, odszkodowania z tytułu powstrzymania się od działalności konkurencyjnej oraz inne świadczenia.

W kontrolowanym okresie dokonywano następujących zmian w zakresie składu Zarządu: trzykrotnie powoływano do pełnienia funkcji prezesa Zarządu Spółki, pięciokrotnie powoływano do pełnienia funkcji członka Zarządu oraz trzykrotnie powoływano do pełnienia funkcji głównego księgowego. W kontrolowanym okresie maksymalna liczba członków Zarządu ulegała stopniowemu zmniejszeniu z pięciu, poprzez trzech, do dwóch. W okresie objętym kontrolą rozwiązano umowy z 77 osobami zatrudnionymi na stanowiskach kierowniczych.

W ocenie NIK umowy o pracę podpisywane z członkami Zarządu w latach 2009-2017 zawierały niekorzystne dla Spółki zapisy i w niewystarczającym stopniu chroniły jej interesy, co spowodowało poniesienie przez Spółkę kosztów w wysokości [...] ⁹.

W ocenie NIK, Spółka działała niegospodarnie zawierając niekorzystne porozumienie stron z Prezesem Zarządu, w wyniku czego za okres wypowiedzenia wypłacono więcej niż przewidywała umowa o pracę. Spółka w przypadku trzech członków Zarządu wypłaciła ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy pomimo, iż osoby te zwolnione były z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia.

⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 1252, ze zm. Dalej: ustawa kominowa.

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 2190, ze zm. Dalej: ustawa o wynagrodzeniach zarządu.

⁷ Dalej: ZUZP. Do końca 2014 roku obowiązywał ZUZP zawarty w dniu 1 marca 2005 roku i obowiązujący od dnia 14 kwietnia 2005 roku, zaś od dnia 1 stycznia 2015 roku obowiązuje ZUZP zawarty w dniu 10 lutego 2014 roku.

⁸ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej - Dz.U. z 2018 r. poz. 1330, ze zm. (zwanej dalej: uodip) w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji – Dz.U. z 2018 r. poz. 419, ze zm. (zwanej dalej: uoznk). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁹ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

Ponadto w Spółce do czerwca 2017 r. nie wprowadzono i nie stosowano jednolitych procedur dotyczących weryfikacji przestrzegania zakazu konkurencji po ustaniu zatrudnienia, co w ocenie NIK spowodowało, iż podpisywane umowy nie zabezpieczały Spółki przed działaniami konkurencyjnymi zwalnianych pracowników a wydatkowanie środków z tytułu powstrzymania się od działalności konkurencyjnej było działaniem niegospodarnym.

Spółka w latach 2011-2017 nie egzekwowała w pełni obowiązku złożenia oświadczeń majątkowych wobec wszystkich członków Zarządu. Nie wyciągano również konsekwencji służbowych za niezłożenie oświadczeń. Ponadto brak jest dowodów by prezesi Zarządu Polskiego Radia S.A. analizowali składane oświadczenia majątkowe.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dynamika kształtowania wyników ekonomiczno-finansowych Spółki w latach 2011-2017

Opis stanu faktycznego

Polskie Radio Spółka Akcyjna w całym okresie objętym kontrolą pozostawała jednoosobową spółką akcyjną Skarbu Państwa.

Przychody netto ze sprzedaży, produktów i operacji finansowych Spółki w latach 2011-2017 rosły, z wyjątkiem 2014 i 2016 roku, i wyniosły odpowiednio: 225 165,9 tys. zł, 253 071,7 tys. zł, 285 590,9 tys. zł, 262 362 tys. zł, 283 450 tys. zł, 283 372,7 tys. zł oraz 291 722,3 tys. zł. Względem roku 2011 oznaczało to w kolejnych latach wzrost o: 12,4%, 26,8%, 16,5%, 25,9%, 25,9%, 29,6%.

W pierwszym roku badanego okresu Spółka wykazała stratę netto z całokształtu działalności w kwocie 8 407,2 tys. zł. W następnych latach, tj. 2012-2017 r. Spółka wypracowała zyski netto w kwocie kolejno: 3 452,9 tys. zł, 13 747,9 tys. zł, 2 644,7 tys. zł, 3 453,3 tys. zł, 2 468,4 tys. zł oraz 2 790,6 tys. zł. Oznaczało to wzrost odpowiednio o 141,1%, 263,5%, 131,5%, 141,1%, 129,4% oraz 133,2% w porównaniu do roku 2011. Przyczyną wystąpienia w 2011 r. straty finansowej był ubytek podstawowego źródła przychodów, czyli wpływów abonamentowych. W stosunku do środków otrzymanych z Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w roku poprzednim wpływy abonamentowe były niższe o 25 200 tys. zł. Na początku 2012 roku zaplanowano podjęcie szeregu działań prowadzących do poprawy sytuacji finansowej Spółki.

Koszty Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki w latach 2011-2017 wynosiły kolejno: 2 089,3 tys. zł, 2 024,2 tys. zł, 1 265,7 tys. zł, 1 101,2 tys. zł, 1 234,5 tys. zł, 1 398,6 tys. zł oraz 1 612,5 tys. zł. Względem roku 2011 oznaczało to w kolejnych latach spadek o 3,1%, 39,4%, 47,3%, 40,9%, 33,1%, 22,8%. Zarząd Spółki składał się: do lipca 2011 r. z pięciu osób, od sierpnia 2011 r. do lipca 2015 r. z trzech osób, do końca 2015 r. z dwóch osób, od stycznia 2016 r. do kwietnia 2016 r. z trzech osób, od maja 2016 r. do końca 2017 r. z dwóch osób. Wraz ze zmianami w statucie Spółki skład Rady Nadzorczej ulegał pomniejszeniu i w 2011 r. wynosił od dziewięciu do siedmiu osób, w latach 2012-2015 składał się z siedmiu członków, w latach 2016-2017¹¹ z trzech członków. Najwyższe koszty Zarządu i Rady Nadzorczej poniesiono w latach 2011-2012, co wiązało się z największą liczbą osób

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Od dnia 2 lutego 2016 r.

zatrudnionych na tych stanowiskach oraz powołaniem nowego Zarządu Spółki w 2011 r. W kolejnych latach 2013-2014 koszty zmniejszały się, a od 2015 r. wystąpił ich wzrost, który związany był z wypłatą nagród rocznych za poprzednie lata oraz ze zmianami w Zarządzie Spółki.

Udział kosztów Zarządu i Rady Nadzorczej w ogólnych kosztach wynagrodzeń w Spółce w latach 2011-2017 wynosił kolejno: 2%, 1,9%, 1,2%, 1%, 1,1%, 1,2%, oraz 1,4%. Najniższy udział kosztów wynagrodzeń Zarządu i Rady Nadzorczej przypadł na rok 2014, w którym Zarząd Spółki pozostawał niezmienny od trzech lat.

Wartość aktywów Spółki na koniec lat 2011-2017 wynosiła kolejno: 219 253,7 tys. zł, 231 207,8 tys. zł, 259 306,2 tys. zł, 252 082 tys. zł, 248 311,2 tys. zł, 253 303,7 tys. zł oraz 263 636,3 tys. zł.

Średnioroczne zatrudnienie w Spółce w ww. latach (w etatach) wynosiło: 1 302; 1 242; 1 168; 1 152; 1 153; 1 161 i 1 170, tj. do roku 2014 zmalało a od 2015 r. rosło. Średnioroczne zatrudnienie kadry kierowniczej w Spółce, bez członków Zarządu i głównego księgowego, w ww. latach (w etatach) wynosiło: 111; 101; 112; 113; 123; 117 i 116.

(akta kontroli str. 5-148, 897)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Sytuacja finansowa Spółki w latach 2012-2017 była stabilna. W 2011 roku Spółka wykazała stratę netto z całokształtu działalności wynikającą z niższych wpływów abonamentowych, a w następnych latach, tj. 2012-2017 wypracowała zyski netto.

OBSZAR

2. Zasady kształtowania wynagrodzeń dla członków Zarządu i kadry kierowniczej w Spółce

2.1. Określenie poziomu wynagrodzeń członków Zarządu w okresie obowiązywania przepisów ustawy kominowej

Opis stanu
faktycznego

Poziom wynagrodzeń członków Zarządu Spółki ustalany był na podstawie uchwał Rady Nadzorczej Polskiego Radia Spółki Akcyjnej¹² oraz Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki¹³. W okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 8 czerwca 2017 r. członkowie Zarządu zatrudnieni byli w Spółce na podstawie umów o pracę. Miesięczne wynagrodzenia członków Zarządu odpowiadały iloczynowi przyjętych dla Spółki wskaźników krotności wynagrodzenia oraz kwoty bazowej¹⁴ ustalonej na podstawie ustawy kominowej¹⁵ i mieściły się w przedziale:

- od [...] do [...] jednakowo w latach 2011-2015 r.,
- od [...] do [...] w 2016 r. i do 15 lutego 2017 r.

(akta kontroli str. 13-130, 149-166)

W latach 2012-2015 wynagrodzenie członków Zarządu i prezesa Zarządu (pomimo różnych krotności) wynosiło [...] w 2016 r. i do 15 lutego 2017 r.

¹² Dalej: RN.

¹³ Dalej: NWZ.

¹⁴ Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

¹⁵ Z zastosowaniem mechanizmu tzw. zamrożenia kwoty bazowej na poziomie IV kwartału 2009 r.

¹⁶ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

¹⁷ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

obliczeń wykorzystano bowiem kwotę bazową ogłoszoną w IV kwartale 2011 roku, nakładając jednocześnie wynikający z ustawy kominowej limit maksymalnego wynagrodzenia wyliczonego z uwzględnieniem kwoty bazowej ogłoszonej w IV kwartale 2009 roku. W praktyce zatem wystąpiła sytuacja, w której, przy formalnym zachowaniu uchwalonej krotności kwoty bazowej i przy uwzględnieniu mechanizmu zamrożenia wynagrodzeń przewidzianego w kolejnych latach w art. 29c, art. 29d ust. 1, art. 29e ust. 1 i art. 29f ust. 1 ustawy kominowej, doprowadzono do wyrównania na maksymalnym dopuszczalnym poziomie wynagrodzeń członków Zarządu i prezesa Zarządu Spółki.

Wynagrodzenie głównego księgowego w latach 2011-2016 oscylowało w przedziale od [...] do [...] ¹⁸ -krotności kwoty bazowej.

Stosując odpowiednie klauzule w umowach o pracę Spółka każdorazowo zobowiązywała członka Zarządu do zachowania tajemnicy Spółki w czasie (zależnie od zastosowanego wzoru umowy): trwania umowy i przez sześć miesięcy od jej rozwiązania; trwania umowy i w okresie trwania umowy o zakazie konkurencji po ustaniu zatrudnienia; wykonywania umowy oraz w okresie obowiązywania umowy o zakazie konkurencji.

W kontrolowanym okresie główni księgowi zobowiązani byli do zachowania tajemnicy Spółki w czasie trwania umowy o pracę.

Umowy nie przewidywały konsekwencji w przypadku ujawnienia tajemnicy Spółki w czasie, w którym pracownik zobowiązany był do jej zachowania.

(akta kontroli str. 167-305, 328-365)

W kontrolowanym okresie większość umów o pracę z członkami Zarządu podpisywana była na czas nieokreślony. Tylko w przypadku dwóch umów członków Zarządu, podpisanych w 2015 roku, określono, że pracodawca zatrudnia pracownika na okres czteroletniej kadencji. W następnym roku członkowie Zarządu byli ponownie zatrudniani na czas nieokreślony.

W kontrolowanym okresie Spółka nie stosowała w umowach o pracę z członkami Zarządu zapisów umożliwiających równoczesne rozwiązanie umowy o pracę wraz z odwołaniem ze składu Zarządu. W umowach o pracę z członkami Zarządu obowiązujących do listopada 2015 roku stosowano klauzulę mówiącą, że rezygnacja członka Zarządu z funkcji w Zarządzie Spółki jest równoznaczna z wypowiedzeniem umowy przez członka Zarządu. Od listopada 2015 roku odwołanie pracownika ze składu Zarządu stanowiło podstawę rozwiązania umowy za porozumieniem stron albo z zachowaniem okresu wypowiedzenia, zaś od stycznia 2016 roku odwołanie pracownika ze składu Zarządu lub jego rezygnacja z funkcji mogło stanowić podstawę wypowiedzenia umowy o pracę.

(akta kontroli str. 171-365)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Umowy o pracę członków Zarządu Spółki podpisywane w latach 2009-2016 zawierały niekorzystne dla Spółki zapisy i w niewystarczającym stopniu chroniły jej interesy.

a. Okres wypowiedzenia umów o pracę z członkami Zarządu każdorazowo określano na sześć miesięcy, niezależnie od przepracowanego w Spółce okresu.

Stało się to w Spółce praktyką, mimo iż art. 36 § 1 pkt 3 Kodeks pracy¹⁹ stanowi, że okres wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony jest

¹⁸ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

uzależniony od okresu zatrudnienia u danego pracodawcy i wynosi maksymalnie trzy miesiące.

Pełniący obowiązki Prezesa Zarządu²⁰ nie przedstawił uzasadnienia dla takiego postępowania i wyjaśnił, że w ramach porozumienia stron pracodawca może ustalić korzystniejsze warunki niż wynikające z kodeksu pracy.

Zdaniem NIK zastosowanie sześciomiesięcznego okresu wypowiedzenia w umowach z członkami Zarządu było niegospodarne jak również nieuzasadnione względami merytorycznymi. Wszyscy członkowie Zarządu, z którymi rozwiązano umowę o pracę w latach 2011-2017, zostali zwolnieni z obowiązku świadczenia pracy w całym okresie wypowiedzenia. W ocenie NIK przyjęcie takiego modelu postępowania wobec odwoływanych członków Zarządu powinno być dla władz Spółki istotną przesłanką do negocjowania i ustalania możliwie najkrótszych okresów wypowiedzenia, nie zaś ich niczym nieuzasadnionego wydłużania.

W latach 2011-2017 za okres nieświadczenia pracy wypłacono członkom Zarządu wynagrodzenie w łącznej kwocie [...] ²¹. Zastosowanie zgodnego z Kodeksem pracy trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia pozwoliłoby na ograniczenie powyższej sumy o połowę.

b. W jedenastu przypadkach umowy o pracę z członkami Zarządu zostały zawarte na czas nieokreślony.

Działano tak również w sytuacji, gdy Rada Nadzorcza Spółki powoływała członka Zarządu do pełnienia funkcji na czas określony tj. kadencję, a Statut Spółki wyraźnie określał czas trwania kadencji Zarządu Spółki. Co więcej do 2015 roku w umowach o pracę z członkami Zarządu stosowano powszechnie termin „kadencja”, który co do zasady powinien definiować określony okres czasu.

NIK ocenia, że stosowanie takich umów było niegospodarne stanowiąc jedną z przyczyn generowania kosztów, które zostały opisane w części „c”.

c. Brak zapisów umożliwiających rozwiązanie lub wypowiedzenie umowy o pracę równoczesne z odwołaniem lub rezygnacją członka Zarządu spowodował, że pomimo odwołania z funkcji wszystkich członków Zarządu V kadencji w dniu 12 lipca 2011 roku, skuteczne wręczenie wypowiedzeń umów o pracę i rozpoczęcie biegu sześciomiesięcznego okresu wypowiedzenia możliwe było, z uwagi na wykorzystywane urlopy wypoczynkowe, a następnie długotrwałe zwolnienia lekarskie, dopiero po upływie od dwóch do sześciu miesięcy po odwołaniu. W konsekwencji umowa o pracę z ostatnim członkiem Zarządu V kadencji przestała obowiązywać dopiero 30 czerwca 2012 roku, tj. blisko rok po odwołaniu z funkcji. Poniesione przez Spółkę koszty wynagrodzenia Zarządu V kadencji od dnia odwołania z funkcji do dnia wręczenia wypowiedzenia umów o pracę wyniosły łącznie [...] ²² oraz zasiłek chorobowy płatny przez ZUS łącznie [...] ²³.

P.o. Prezesa Zarządu Spółki wyjaśnił, iż z posiadanej dokumentacji nie wynikają powody, dla których umowy o pracę z członkami Zarządu zawierane były na czas nieokreślony, nawet w sytuacji, gdy Rada Nadzorcza powoływała pracownika do pełnienia funkcji w Zarządzie na okres kadencji.

(akta kontroli str. 171-365, 604-610, 856-876, 946-955)

¹⁹ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917, ze zm.). Dalej: Kodeks pracy.

²⁰ Dalej: p.o. Prezesa Zarządu Spółki.

²¹ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

²² Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

²³ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

2.2. Zmiana w 2016 r. podstawy prawnej dotyczącej zasad określania poziomu wynagrodzeń członków Zarządu

Opis stanu faktycznego

Członkowie Zarządu, powołani do pełnienia funkcji przez Radę Mediów Narodowych w lutym i marcu 2017 roku, aż do podpisania umów o świadczenie usług w zakresie zarządzania sporządzonych w dniu 8 czerwca 2017 roku, wykonywali swoje obowiązki na podstawie uchwał Rady Mediów Narodowych i otrzymywali z tego tytułu wynagrodzenie zaliczkowe w wysokości od [...] do [...] ²⁴ miesięcznie, które wypłacane było każdorazowo na polecenie przewodniczącego RN Spółki. Po podpisaniu umów wynagrodzenie członków Zarządu zostało wyrównane do wysokości przewidzianej w umowach o świadczenie usług w zakresie zarządzania. NIK zwraca uwagę, że wynagrodzenie zaliczkowe było wypłacane na zasadach i w formie, której ustawa o wynagrodzeniach zarządu nie przewiduje.

W związku ze zmianą podstawy prawnej dotyczącej sposobu określenia poziomu wynagrodzeń dla członków Zarządu, NWZ Polskiego Radia S.A. podjęło w dniu 14 grudnia 2016 roku uchwałę Nr 1 w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków zarządu Spółki. Przyjęty przez NWZ poziom wynagrodzenia miesięcznego stałego członka Zarządu w przedziale od cztero do ośmio-krotności kwoty bazowej był zgodny z art. 4 ust. 2 pkt 4 ustawy o wynagrodzeniach zarządu. Do określenia kwotowo miesięcznego wynagrodzenia stałego dla poszczególnych członków Zarządu, NWZ upoważniło Radę Nadzorczą.

W wykonaniu uchwały NWZ, Rada Nadzorcza wyraziła zgodę na zawarcie umowy o świadczenie usług zarządzania z prezesem oraz członkami Zarządu, ustalając wysokość miesięcznego wynagrodzenia stałego w wysokości od [...] do [...] ²⁵ - krotności kwoty bazowej.

Ponadto NWZ Spółki ustaliło limit wysokości części zmiennej wynagrodzenia, stanowiącej wynagrodzenie uzupełniające na maksymalnym dopuszczalnym ustawą o wynagrodzeniach zarządu poziomie 50% wynagrodzenia stałego z poprzedniego roku obrotowego. Przyznanie wynagrodzenia zmiennego uzależniono od poziomu realizacji celów zarządczych. Do ustalenia celów zarządczych, określenia wag poszczególnych celów jak i kryteriów ich realizacji i rozliczania, NWZ upoważniło Radę Nadzorczą, która w dniu 7 czerwca 2017 roku podjęła uchwałę Nr 39/2017 w sprawie ustalenia celów zarządczych na rok 2017 wskaźników określających wykonanie tych celów (KPI ²⁶), wartości referencyjnych oraz trybu i sposobu oceny ich wykonania dla członków Zarządu Polskiego Radia S.A.

Rada Nadzorcza ustaliła cztery cele zarządcze, w tym trzy odnoszące się do działalności gospodarczej oraz jeden w zakresie realizacji misji publicznej. Ustalono wskaźniki KPI określające wykonanie celów zarządczych ²⁷, wzory ich obliczania, oczekiwane poziomy wartości poszczególnych wskaźników oraz wagi do określenia udziału poszczególnych KPI w sumarycznej ocenie wykonania celów zarządczych, na podstawie których RN dokona oceny realizacji celów zarządczych.

Członkowie Zarządu, z którymi zawarto w dniu 8 czerwca 2017 r. umowę o świadczenie usług w zakresie zarządzania, zostali zobowiązani do zachowania tajemnicy przedsiębiorstwa (w umowie pod nazwą „Informacje Poufne”) w czasie trwania umowy i trzy lata po zakończeniu jej obowiązywania. Za dotrzymanie tego

²⁴ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

²⁵ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

²⁶ KPI – kluczowe wskaźniki efektywności (ang. *Key Performance Indicators*).

²⁷ 1. Wykonanie planu przychodów ze sprzedaży Agencji Reklamy (20%). 2. Wykonanie planu kosztu własnego sprzedaży (25%). 3. Wykonanie planu inwestycyjnego (15%). 4. Realizacja misji publicznej w roku 2017 (40%).

zobowiązania nie przewidziano żadnego dodatkowego wynagrodzenia, zaś za jego złamanie przewidziano karę umowną.

Wynagrodzenie Zarządu Spółki w 2017 roku było zgodne z iloczynem wskaźnika krotności kwoty bazowej oraz przepisami ustawy o wynagrodzeniach zarządu.

(akta kontroli str. 306-327, 366-374, 445-450, 604-610, 823-853, 856-876, 884-890)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.3. Zasady wynagradzania kadry kierowniczej Spółki (poza Zarządem) w latach 2011-2017

Opis stanu
faktycznego

Zasady wynagradzania kadry kierowniczej Spółki w latach 2011-2017 regulował Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy Pracowników Polskiego Radia Spółki Akcyjnej²⁸ oraz Regulamin Pracy.

Do 2015 roku ZUZP określał minimalne miesięczne i godzinowe stawki zaszeregowania dla pracowników wynagradzanych według pięciu form płac (czasowej, zadaniowej, honoraryjnej, prowizyjnej, ryczałtowej). Ponadto ZUZP ustalał minimalne stawki honoraryjne: dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach twórczych w realizacji radiowej²⁹ i na stanowiskach dziennikarskich³⁰.

Od 2015 roku ZUZP określa zarówno minimalne jak i maksymalne stawki miesięczne dla poszczególnych grup zaszeregowania jak również minimalne i maksymalne stawki honoraryjne.

Zgodnie z ZUZP do końca 2017 r. wynagrodzenie pozostałej kadry kierowniczej, tj. dyrektorów podległych bezpośrednio członkom Zarządu oraz dyrektorów i kierowników podległych dyrektorom odpowiadającym bezpośrednio przed członkami Zarządu, mieściło się w przedziale od [...] (najniższe wynagrodzenie kierownika sekcji) do [...] ³¹ (najwyższe wynagrodzenie naczelnego inżyniera - dyrektora biura) wg czasowej formy płac, oraz od [...] (najniższe wynagrodzenie kierownika sekcji) do [...] ³² (najwyższe wynagrodzenie dyrektora - redaktora naczelnego) wg honoraryjnej formy płac.

Wynagrodzenie miesięczne wskazane w umowach o pracę pozostałej kadry kierowniczej Spółki, z którymi rozwiązano umowę o pracę w latach 2011-2017 było zgodne z zapisami ZUZP.

(akta kontroli str. 611-798, 896-899, 935-945)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W Spółce stosowane były zasady wynagradzania członków Zarządu wynikające z przepisów ustawy kominowej. Spółka wdrożyła także nowe zasady wynagradzania wynikające z przepisów ustawy o wynagrodzeniach zarządu. Przyjęty w nich przedział wynagrodzeń członków Zarządu odpowiadał wymogom ustawowym, a indywidualne wynagrodzenia podstawowe członków Zarządu mieściły się powyżej połowy przedziału przewidzianego w art. 4 ust. 2 pkt 4 ustawy o wynagrodzeniach

²⁸ Dalej: ZUZP. Do końca 2014 roku obowiązywał ZUZP zawarty w dniu 1 marca 2005 roku, zaś od dnia 1 stycznia 2015 roku obowiązuje ZUZP zawarty w dniu 10 lutego 2014 roku.

²⁹ Załącznik nr 9 do ZUZP.

³⁰ Załącznik nr 13 do ZUZP.

³¹ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

³² Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

zarządu. Zasady i poziom wynagrodzeń członków Zarządu ustalane były na podstawie uchwał Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki oraz Rady Nadzorczej Polskiego Radia S.A., a pozostałej kadry kierowniczej na podstawie Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy Pracowników Polskiego Radia S.A. oraz Regulaminu Pracy.

W ocenie NIK umowy o pracę podpisywane z członkami Zarządu w latach 2009-2017 zawierały niekorzystne dla Spółki zapisy i w niewystarczającym stopniu chroniły jej interesy, co spowodowało poniesienie przez Spółkę kosztów w wysokości [...]³³.

OBSZAR

3. Pozostałe świadczenia wypłacane kadrze kierowniczej Spółki, w tym członkom Zarządu w latach 2011-2017

3.1. Wynagrodzenia dodatkowe (premie, nagrody) wypłacane kadrze kierowniczej, w tym członkom Zarządu Spółki

Opis stanu faktycznego

W Spółce w latach 2013-2015 członkowie Zarządu Spółki otrzymali nagrody roczne odpowiednio za 2012, 2013 i 2014 rok. Nagrody przyznano w maksymalnej dopuszczalnej zapisami ustawy kominowej wysokości, tj. trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, a ze względu na zamrożenie wysokości wynagrodzeń w latach 2011-2015 ich koszt dla Spółki był jednakowy i wyniósł łącznie [...]³⁴. Nagrody roczne wypłacone członkom Zarządu wyniosły: w 2013 r. [...] (trzy osoby)³⁵, w 2014 r. [...] (jedna osoba) oraz w 2015 r. [...]³⁶ (trzy osoby). W 2015 r. dokonano wypłat pięciu nagród rocznych (dwie za 2013 rok oraz trzy za 2014 rok). Spółka uzasadniła, iż nagrody roczne dla członków Zarządu za 2013 rok RN Spółki przyznała po decyzji Ministra Skarbu Państwa udzielającej nagrodę roczną dla prezesa Zarządu za 2013 rok, którą Minister wydał 22 grudnia 2014 r.

Członkowie Zarządu otrzymali nagrody na podstawie uchwały RN, natomiast prezesi Zarządu na podstawie oświadczenia Ministra Skarbu Państwa w sprawie przyznawania nagrody rocznej prezesowi Zarządu Spółki. Przyznanie nagrody rocznej było każdorazowo uzasadniane. W uzasadnieniach wniosków o przyznanie ww. nagród wskazywano poprawę sytuacji finansowej Spółki w stosunku do lat poprzednich, wywiązywanie się Spółki ze wszystkich zobowiązań publiczno – prawnych.

(akta kontroli str. 375-444, 856-876, 884-890)

Spółka wypłaciła dwie nagrody jubileuszowe (po jednej w 2012 i 2013 roku) głównemu księgowemu oraz prezesowi Zarządu o łącznej wartości [...]³⁷. Świadczenia i ich wysokość mieściły się w katalogu świadczeń dodatkowych wskazanych w art. 11 ust. 1 ustawy kominowej oraz w § 2 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowego

³³ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

³⁴ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

³⁵ Rada Nadzorcza przyznała nagrody roczne za 2013 rok dwóm członkom Zarządu uchwałami z dnia 5 lutego 2015 r. Wypłat dokonano w 2015 r. Koszty wypłaty nagród uwzględniane były w roku, za który były wypłacane. Nagrody za 2013 rok uwzględniane były w bilansie za 2013 r.

³⁶ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

³⁷ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

wykazu świadczeń dodatkowych, które mogą być przyznane osobom kierującym niektórymi podmiotami prawnymi, oraz trybu ich przyznawania³⁸.

W latach 2013, 2014 i 2015 główny księgowy decyzją Zarządu Spółki otrzymał nagrody roczne za 2012, 2013 i 2014 rok w wysokości trzykrotności jego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego otrzymywanego w roku poprzedzającym przyznanie nagrody, zgodnie z art. 10 ust. 7 ustawy kominowej, w wysokości łącznie [...] ³⁹. Główny księgowy otrzymywał nagrody roczne na podstawie uchwały Zarządu. Wypłata nagród rocznych głównemu księgowemu Spółki była każdorazowo uzasadniana.

Kadrze kierowniczej ogółem, bez członków Zarządu i głównego księgowego, wypłacono premie zleceniowe i prowizyjne, których wysokość w latach 2011-2017 wyniosła kolejno: [...], [...], [...], [...], [...], [...] oraz [...] ⁴⁰.

Wysokość nagród ⁴¹ wypłaconych kadrze kierowniczej Spółki ogółem, poza członkami Zarządu i głównym księgowym, kształtowała się w kontrolowanym okresie na poziomie kolejno: [...], [...], [...], [...], [...], [...] oraz [...] ⁴².

(akta kontroli str. 799-804, 891-899, 935-945)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.2. Odprawy przyznane i wypłacone członkom Zarządu i pozostałej kadrze kierowniczej Spółki w latach 2011-2017

Opis stanu
faktycznego

W latach 2011-2017 sześciu członkom Zarządu Spółki i dwóm głównym księgowym wypłacono odprawy w łącznej wysokości [...], a mianowicie:

- w 2011 r. wypłacono odprawę emerytalną w wysokości [...], tj. dwukrotności wynagrodzenia zasadniczego,
- w 2015 r. wypłacono jedną odprawę w wysokości [...], tj. dwukrotności wynagrodzenia zasadniczego,
- w 2016 r. wypłacono cztery odprawy w wysokości łącznie [...], tj. trzy stanowiące trzykrotność wynagrodzenia miesięcznego oraz jedną stanowiącą dwukrotność wynagrodzenia miesięcznego,
- w 2017 r. wypłacono dwie odprawy w wysokości łącznie [...] ⁴³, tj. trzykrotności wynagrodzenia zasadniczego.

(akta kontroli str. 167-170, 451-452, 891-899)

W okresie objętym kontrolą został rozwiązany stosunek pracy z 79 pracownikami Spółki zajmującymi stanowiska kierownicze inne niż członkowie Zarządu ⁴⁴. W związku z rozwiązaniem umowy o pracę 18 pracownikom wypłacono odprawy w łącznej wysokości [...], z tego w 2011 r. [...] (dwóm pracownikom), w 2012 r. [...] (czterem pracownikom), w 2014 r. [...] (trzem pracownikom), w 2016 r. [...] (pięciu

³⁸ Dz. U. Nr 14, poz. 139, ze zm. Dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowego wykazu świadczeń dodatkowych.

³⁹ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁴⁰ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁴¹ Nagrody z funduszu nagród, nagrody jubileuszowe, nagrody z zysku, nagrody dodatkowe i świąteczne.

⁴² Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁴³ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁴⁴ W liczbie 79 pracowników uwzględniono dwoje głównych księgowych, którzy pełnili również funkcję dyrektora. Odprawy, jakie zostały im wypłacone opisano powyżej i nie zostały ujęte w kwotach przyznanych kadrze kierowniczej Spółki.

pracownikom), w 2017 r. [...] ⁴⁵ (czterem pracownikom). W 2013 i 2015 r. nie wypłacono odpraw.

Spośród osiemnastu wypłaconych odpraw, trzynaście miało charakter odprawy emerytalnej, z czego jedenaście stanowiły odprawy emerytalne naliczone i wypłacone zgodnie z zapisami ZUZP ⁴⁶ ⁴⁷, a dwie wynikały z Kodeksu pracy. Spośród trzynastu osób, które otrzymały odprawę emerytalną, sześć otrzymało również świadczenie dodatkowe, wypłacane w ramach Programu Pomocy Przedemerytalnej Pracownikom Polskiego Radia S.A., tzw. „3P”. Wysokość wypłat z tytułu „3P” wyniosła w kontrolowanym okresie [...] ⁴⁸. Ponadto pięciu pracowników otrzymało odprawy wynikające z Kodeksu Pracy, inne niż odprawy emerytalne, jeden pracownik odprawę wynikającą z umowy o pracę, a jeden pracownik odprawę wynikającą z porozumienia stron. Najniższa wypłacona odprawa wyniosła [...] zaś najwyższa [...] ⁴⁹, natomiast biorąc pod uwagę rozpiętość krotności, najniższa odprawa stanowiła 1,6-krotność wynagrodzenia z umowy o pracę w miesiącu poprzedzającym rozwiązanie umowy o pracę, zaś najwyższa ponad 16-krotność wynagrodzenia z umowy o pracę w miesiącu poprzedzającym rozwiązanie umowy o pracę. Jednym z powodów powstawania takich rozpiętości (obok funkcjonowania wyżej wspomnianego systemu „3P”) jest fakt, że część zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych jest wynagradzana wg honoraryjnej formy płac co oznacza, że oprócz wynagrodzenia zasadniczego wskazanego w umowie o pracę, otrzymują oni również miesięczne honoraria z tytułu przygotowywania autorskich form dziennikarskich lub realizacji radiowej.

(akta kontroli str. 611-736, 811-822, 856-876, 935-936)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.3. Odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji przyznane i wypłacone członkom Zarządu i pozostałej kadrze kierowniczej Spółki w latach 2011-2017

Opis stanu
faktycznego

Wszystkie umowy o pracę i umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania, które obowiązywały członków Zarządu w kontrolowanym okresie, zawierały klauzule dotyczące zakazu działalności konkurencyjnej. Do 2012 roku warunki zakazu - niezależnie dla okresu zatrudnienia i w okresie po ustaniu zatrudnienia - regulowane były w dwóch osobnych umowach, podpisywanych razem z umową o pracę. W późniejszym okresie warunki zakazu konkurencji w okresie zatrudnienia regulowała umowa o pracę, a osobną umowę podpisywano tylko na okres po ustaniu zatrudnienia.

Z przedstawionych przez Spółkę dokumentów wynika, że wszyscy odwołani członkowie Zarządu V kadencji złożyli w 2012 roku (przed wypłatą pierwszej transzy odszkodowania) oświadczenia o stosowaniu się do zakazu konkurencji, jednak

⁴⁵ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁴⁶ Zgodnie z art. 95 ZUZP obowiązującego do dnia 31 grudnia 2014 roku, pracownikowi przechodzącemu na emeryturę przysługiwała jednorazowa odprawa pieniężna w wysokości od 100% do 500% podstawy wymiaru, stanowiącego 80% wynagrodzenia obliczanego według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.

⁴⁷ Zgodnie z art. 45 ZUZP obowiązującego od dnia 1 stycznia 2015 roku, pracownikowi przechodzącemu na emeryturę przysługuje jednorazowa odprawa pieniężna w wysokości od 100% do 500% podstawy wymiaru, stanowiącego 80% wynagrodzenia obliczanego według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, skorygowanego wskaźnikiem stażu pracy.

⁴⁸ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁴⁹ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

obecne władze Spółki nie potrafiły wyjaśnić podstaw, ani nie przedstawiły dokumentów, które zobowiązywały do takiego działania. Ponadto, co także wynika z przedstawionych przez Spółkę dokumentów, w 2012 roku wpłynęło do Polskiego Radia Spółki Akcyjnej pismo od odwołanego rok wcześniej członka Zarządu, w którym nie zgadzał się on na rezygnację z przyznanego odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji. Zarząd Spółki wyjaśnił, że pismo zachęcające do rezygnacji z odszkodowania zostało wysłane tylko do jednego z członków Zarządu, nie wskazał natomiast motywów i podstawy prawnej takiego wystąpienia.

Umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania, z których pierwsze podpisane zostały 8 czerwca 2017 roku, uregulowały wszystkie kwestie związane z zakazem konkurencji, czym wyeliminowano konieczność podpisywania kolejnej umowy po ustaniu stosunku pracy. Po raz pierwszy wprowadzały one element kontroli zasadności przyznawania odszkodowania, obligując sygnatariusza do składania comiesięcznych oświadczeń o nienaruszaniu zakazu, co było podstawą do wypłaty kolejnej raty świadczenia.

W kontrolowanym okresie zobowiązywano członków Zarządu i głównych księgowych do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej wobec Spółki na okres od sześciu do dziewięciu miesięcy od dnia rozwiązania umowy o pracę.

Comiesięczne odszkodowanie z tytułu powstrzymania się od działalności konkurencyjnej po ustaniu zatrudnienia wahało się w kontrolowanym okresie od 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, poprzez 75% średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto, po 100% wynagrodzenia netto otrzymanego przez pracownika za ostatni pełny miesiąc przed ustaniem stosunku pracy.

Wszyscy członkowie Zarządu (w tym prezes Zarządu) odwołani w latach 2011-2017 otrzymali odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji. Kwoty odszkodowań wypłacane były w miesięcznych transzach, od jednego do sześciu miesięcy, po odwołaniu z pełnienia funkcji. Nie było przypadku wypłacenia odszkodowania w całości z góry. Odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji wypłacono w latach 2011-2017 w łącznej wartości [...], w tym:

- dla pięciu członków Zarządu, odwołanych w 2011 r., w łącznej kwocie [...];
- dla jednego członka Zarządu, któremu kadencja wygasła w 2015 r. w łącznej kwocie [...];
- dla trzech członków Zarządu, odwołanych w 2016 r., w łącznej kwocie [...];
- dla dwóch członków Zarządu, odwołanych w 2017 r., w łącznej kwocie [...] ⁵⁰.

Ośmiu spośród jedenastu odwołanych w latach 2011-2017 członkom Zarządu wypłacono odszkodowanie z tytułu zakazu konkurencji w pełnym zakresie, tj. za cały okres przewidziany w umowie – sześć miesięcy. W dwóch przypadkach, umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy zostały rozwiązane przez Zarząd Spółki na podstawie art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 30 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji⁵¹. Przepis ten dopuszczał wypowiedzenie umów z zachowaniem 14-dniowego okresu wypowiedzenia i tylko za ten okres pracownikom zostało wypłacone odszkodowanie. W jednym przypadku Zarząd Spółki zwolnił byłego członka Zarządu z obowiązku powstrzymania się od działalności konkurencyjnej po wypłacie trzeciej transzy odszkodowania.

W większości przypadków dochowano ustalonego w umowie terminu wypłaty odszkodowań (z dołu, w terminie wypłaty wynagrodzenia pracownikom Spółki). Wbrew postanowieniom umów w sprawie ustanowienia zakazu konkurencji po

⁵⁰ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁵¹ Dz. U. z 2016 r., poz. 25, ze zm.

ustaniu zatrudnienia⁵² wypłata odszkodowania z tytułu powstrzymania się od działalności konkurencyjnej dla trzech członków Zarządu nastąpiła z opóźnieniem; transze odszkodowań za kwiecień 2012 roku, które zostały wypłacone 2 maja 2012 roku - sześć dni opóźnienia jeden przypadek oraz 8 maja 2012 roku - dwanaście dni opóźnienia dwa przypadki. Rozwiązanie umów o pracę z wyżej wymienionymi osobami nastąpiło 31 marca 2012 r. i od tego momentu należy liczyć bieg sześciomiesięcznego okresu zakazu konkurencji. Członkowi Zarządu przysługiwało odszkodowanie płatne w okresach miesięcznych, zaś umowa o zakazie konkurencji nie uzależniała wypłaty odszkodowania od potwierdzenia przez pracownika faktycznego stosowania się do jej zapisów. Mając na uwadze powyższe, a także zapisy § 2 ust. 2 umowy o zakazie konkurencji stanowiące, że odszkodowanie płatne jest z dołu, wypłata transzy odszkodowania za kwiecień 2012 roku powinna nastąpić w terminie wypłaty wynagrodzenia za pracę dla pracowników Spółki wynagradzanych według stawek miesięcznych, a więc zgodnie z Regulaminem Pracy Polskiego Radia Spółki Akcyjnej w 28 dniu danego miesiąca. P.o. Prezesa Zarządu Spółki nie wyjaśnił przyczyn opóźnień w wypłacie odszkodowania.

Umowy o zakazie konkurencji podpisywane z głównymi księgowymi obowiązywały wyłącznie w okresie zatrudnienia i w żadnym przypadku nie wiązały się z wypłatą dodatkowego wynagrodzenia.

W dniu 18 lipca 2007 roku Zarząd Polskiego Radia Spółki Akcyjnej przyjął uchwałę w sprawie konkurencji, określenia podmiotów konkurencyjnych w stosunku do Polskiego Radia S.A. oraz wprowadzenia w życie umowy o zakazie konkurencji. Zawierała ona listę rodzajów podmiotów uznawanych za konkurencyjne w stosunku do Spółki oraz definiowała zakres czynności konkurencyjnych, których pracownikowi nie wolno było wykonywać w okresie trwania umowy o pracę. Uchwałą z dnia 30 grudnia 2010 roku Zarząd Polskiego Radia Spółki Akcyjnej rozszerzył listę podmiotów konkurencyjnych o obszar fonografii. Powyższe regulacje dotyczyły wyłącznie zakazu konkurencji w okresie zatrudnienia w Spółce i nie przewidywały dodatkowego wynagrodzenia za powstrzymanie się od działalności konkurencyjnej.

W Spółce w latach 2011-2017 (do czerwca 2017 r.) nie funkcjonowały żadne formalne regulacje pozwalające weryfikować stosowanie się do zakazu konkurencji przez osoby do tego zobowiązane, a podejmowane działania miały charakter incydentalny i uznaniowy, czego potwierdzeniem są opisane w drugim akapicie działania Zarządu Spółki podjęte w 2012 roku.

W okresie objętym kontrolą nie dokonano wypłat odszkodowań z tytułu zakazu konkurencji pozostałym pracownikom Spółki zajmującym stanowiska kierownicze innym niż członkowie Zarządu.

(akta kontroli str. 169-170, 453-602, 547-584, 737-798, 823-854, 856-890)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W Spółce nie wprowadzono i nie stosowano jednolitych procedur dotyczących zakazu konkurencji po ustaniu zatrudnienia, zarówno jeśli chodzi o identyfikację grup pracowników, dla których zachodzi uzasadniona potrzeba objęcia takim zakazem, jak również w obrębie kształtowania zapisów umów jak i weryfikacji ich przestrzegania.

W latach 2011-2017 zastosowano aż pięć różnych schematów naliczania odszkodowań za powstrzymanie się od działalności konkurencyjnej po ustaniu zatrudnienia. Umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy zawierane od 2011 roku do czerwca 2017 roku nie zobowiązywały Spółki do prowadzenia

⁵² Dalej: umowa o zakazie konkurencji.

szczególnego monitoringu lub weryfikacji faktycznego niewykonywania działalności objętej zakazem konkurencji. Spółka przewidywała w umowach sankcje w przypadku niewywiązywania się pracownika objętego zakazem z zapisów umowy, natomiast nie wdrożyła żadnych mechanizmów, które pozwoliłyby na sprawdzenie i weryfikację faktu powstrzymywania się od działalności konkurencyjnej.

Zgodnie z wyjaśnieniami p.o. Prezesa Zarządu Spółki zasady i wysokość ustalania odszkodowania dla członków Zarządu, w tym prezesów Zarządu z tytułu powstrzymywania się od działalności konkurencyjnej ustalała RN Polskiego Radia S.A. Podpisywanie umów o zakazie konkurencji miało na celu powstrzymanie się przez członków Zarządu, w tym prezesów Zarządu, od prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec Polskiego Radia S.A., a także od świadczenia pracy niezależnie od podstawy prawnej na rzecz innego podmiotu prowadzącego taką działalność. Ponadto każdy członek Zarządu, w tym prezes Zarządu, miał dostęp do szczególnie ważnych informacji, których ujawnienie mogłoby narazić Polskie Radio S.A. na szkodę. P.o. Prezesa Zarządu nie wskazał natomiast ochrony jakiego rodzaju wiedzy i informacji pozyskanych w czasie pracy służyło podpisywanie umów o zakazie konkurencji z Zarządem Spółki. Opisane w wyjaśnieniach korzystanie z ogólnodostępnych źródeł, w tym mediów branżowych, w celu weryfikacji powstrzymywania się zobowiązanych do tego pracowników od działalności konkurencyjnej Najwyższa Izba Kontroli ocenia jako niewystarczające.

Zdaniem NIK, powyższe przesłanki uzasadniają ocenę, że umowy dotyczące zakazu konkurencji podpisywane do czerwca 2017 r. oraz brak weryfikacji powstrzymywania się od działań konkurencyjnych nie zabezpieczały Spółki przed działaniami konkurencyjnymi zwalnianych pracowników i w związku z tym wypłata przez Spółkę odszkodowań z tytułu zakazu konkurencji było działaniem niegospodarnym.

(akta kontroli str. 453-602, 823-853, 856-876)

3.4. Rekompensaty i inne świadczenia wypłacane członkom Zarządu i pozostałym członkom kierownictwa Spółki w latach 2011-2017

Opis stanu faktycznego

Członkom Zarządu, z którymi podpisywano umowy w latach 2009-2015, przysługiwała możliwość przyznania świadczeń dodatkowych z tytułu zatrudnienia, w tym świadczeń bytowych, socjalnych, komunikacyjnych, ubezpieczeń majątkowych i osobowych zgodnie z wykazem świadczeń dodatkowych oraz trybem ich przyznawania, określonym w rozporządzeniu w sprawie szczegółowego wykazu świadczeń dodatkowych. Maksymalna wysokość tych świadczeń w ciągu roku, nie mogła przekroczyć dwunastokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, przyjętego dla ustalenia wynagrodzenia miesięcznego. Świadczenia przyznawane były indywidualnie i wprowadzane w drodze aneksów do umów o pracę.

Spółka w 2011 r. częściowo pokrywała koszty najmu mieszkań trzem członkom Zarządu. Świadczenia i ich wysokość mieściły się w katalogu świadczeń dodatkowych wskazanych w art. 11 ust. 1 ustawy kominowej oraz w § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie szczegółowego wykazu świadczeń dodatkowych. Ich łączna wysokość wyniosła [...] ⁵³.

Rada Nadzorcza powierzyła jednemu z Prezesów Zarządu Spółki pełnienie funkcji Redaktora Naczelnego Polskiego Radia, przy czym z tytułu pełnienia tej funkcji nie otrzymywał dodatkowego wynagrodzenia.

⁵³ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

Umowy o pracę zawierane z członkami Zarządu w 2016 roku przewidywały udostępnienie członkom Zarządu sprzętu biurowego w tym komputera przenośnego z bezprzewodowym dostępem do Internetu, telefonu komórkowego bez limitu połączeń, samochodu wraz z kartą paliwową oraz zwrotu kosztów podróży służbowych.

Umowy o świadczenie usług zarządzania zawarte z członkami Zarządu w latach 2017 i 2018 przewidywały udostępnienie członkom Zarządu pomieszczeń biurowych wraz z wyposażeniem, sprzętu telekomunikacyjnego oraz samochodu. Za korzystanie z udostępnionych zasobów Spółki do celów prywatnych przewidziano opłaty ryczałtowe. Ponadto Spółka zobowiązywała się do pokrycia kosztów poniesionych przez członka Zarządu z tytułu udziału w szkoleniach, sympozjach, warsztatach, związanych z funkcjonowaniem Spółki.

Członkowie Zarządu Spółki zostali objęci ubezpieczeniem typu D&O (Directors & Officers Insurance). Spółka posiadała ubezpieczenie w celu ochrony przed szkodami wyrządzonymi przez uchybienia Zarządu, w tym odpowiedzialności wobec osób trzecich, a także innych osób odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji mających wpływ na sytuację ekonomiczno-finansową Spółki. Członkowie Zarządu Spółki zobowiązani byli do opłacenia indywidualnie części składki na podstawie wystawionych przez ubezpieczyciela not debetowych.

W umowach o pracę z członkami Zarządu odwołanymi w latach 2011-2017 okres wypowiedzenia ustalany był każdorazowo na sześć miesięcy. Umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania, implementując zmiany wprowadzone ustawą o wynagrodzeniach zarządu, określiły jednomiesięczny okres wypowiedzenia w przypadku pełnienia funkcji przez okres krótszy niż dwanaście miesięcy i trzymiesięczny okres wypowiedzenia w przypadku pełnienia funkcji przez okres co najmniej dwunastu miesięcy.

W latach 2011-2017 jedenastu członkom Zarządu i głównym księgowym wypłacone zostały wynagrodzenia z tytułu nieświadczenia pracy w łącznej wysokości [...] ⁵⁴. Najniższe tego typu świadczenie wyniosło [...], najwyższe zaś [...] ⁵⁵.

W latach 2011-2017 siedmiu członkom Zarządu i głównym księgowym wypłacono ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w łącznej wysokości [...] ⁵⁶. Najniższe tego typu świadczenie wyniosło [...], najwyższe zaś [...] ⁵⁷.

Pięciu członkom Zarządu i głównym księgowym wypłacono zarówno ekwiwalent za niewykorzystany urlop, jak i wynagrodzenie z tytułu nieświadczenia pracy, z czego trzem spośród tych osób zaległy urlop nie został udzielony w wypowiedzeniu umowy o pracę, pomimo sześciomiesięcznego okresu wypowiedzenia połączonego ze zwolnieniem z obowiązku świadczenia pracy.

W przypadku jednego z członków Zarządu suma odprawy, odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji i wynagrodzenia z tytułu nieświadczenia pracy [...] była 4,5-krotnie wyższa od wynagrodzenia wypłaconego w okresie wykonywania obowiązków służbowych [...] ⁵⁸.

(akta kontroli str. 169-327, 823-853, 856-876, 884-890)

⁵⁴ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁵⁵ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁵⁶ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁵⁷ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁵⁸ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

71 spośród 77 członków pozostałej kadry kierowniczej, z którymi w latach 2011-2017 rozwiązano umowę o pracę, otrzymało świadczenia w postaci ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy lub wynagrodzenie za okres nieświadczenia pracy. Suma wypłat tych świadczeń wyniosła łącznie [...], natomiast w podziale na kolejne lata: w 2011 roku – [...], w 2012 roku – [...], w 2013 roku – [...], w 2014 roku – [...], w 2015 roku – [...], w 2016 roku – [...], w 2017 roku – [...]⁵⁹.

Ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w łącznej kwocie [...] wypłacono 35-krotnie⁶⁰, natomiast wynagrodzenie z tytułu nieświadczenia pracy w łącznej kwocie [...] wypłacono 50-krotnie.

W piętnastu przypadkach osobie, z którą rozwiązano stosunek pracy zostały wypłacone zarówno ekwiwalent za niewykorzystany urlop jak i wynagrodzenie z tytułu nieświadczenia pracy: w przypadku sześciu osób urlop wypoczynkowy w okresie wypowiedzenia został przerwany zwolnieniem lekarskim, w jednym przypadku zaakceptowano wniosek o rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron w związku z przejściem na emeryturę, w przypadku jednej osoby nie było podstaw do udzielenia urlopu, ponieważ z ww. osobą została rozwiązana umowa o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika, w przypadku pięciu osób zostały zawarte porozumienia stron, w których ustalono zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy, w przypadku jednej osoby zgodnie z zapisami umowy o pracę osoba została zwolniona z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia umowy o pracę.

W dziewięciu przypadkach wynagrodzenie z tytułu nieświadczenia pracy zostało wypłacone osobom, które nie świadczyły pracy powyżej trzech miesięcy, najdłużej do 190 dni. Dłuższy od trzech miesięcy okres wypowiedzenia wynikał z: zapisów ZUZP (jeden przypadek), zapisów zawartych w umowach o pracę (trzy przypadki), porozumienia stron, w których ustalono korzystniejsze warunki rozwiązania umowy o pracę niż wynikające z kodeksu pracy, ZUZP czy umowy o pracę (pięć przypadków).

(akta kontroli str. 896-899, 935-955)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2011-2017 wystąpiły trzy przypadki wypłaty członkom Zarządu ekwiwalentów za urlop, przy jednoczesnym zwolnieniu ich ze świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia.

Wyżej wymienionym pracownikom przysługiwał urlop wypoczynkowy i z tego tytułu zgodnie z przepisami prawa pracy został wypłacony ekwiwalent za urlop w łącznej kwocie [...] ⁶². Pracownicy w porozumieniu stron w przedmiocie rozwiązania umowy o pracę nie zostali zobligowani do wykorzystania urlopu wypoczynkowego. W dwóch przypadkach, w porozumieniu, został określony wymiar dni, za który zostanie pracownikowi wyliczony ekwiwalent za urlop wypoczynkowy. Pracodawca nie skorzystał z możliwości przewidzianej w przepisach prawa pracy, tj. zgodnie z art. 167¹ Kodeksu pracy w okresie

⁵⁹ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁶⁰ W przypadku sześciu osób urlop wypoczynkowy został przerwany zwolnieniem lekarskim, w jednym przypadku zaakceptowano wniosek o rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron w związku z przejściem na emeryturę.

⁶¹ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁶² Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

wypowiedzenia umowy o pracę pracownik jest obowiązany wykorzystać przysługujący mu urlop, jeżeli w tym okresie pracodawca udzieli mu urlopu.

W przypadku jednego pracownika p.o. Prezesa Zarządu Spółki wyjaśnił, że wypłata ekwiwalentu nastąpiła w wyniku negocjacji i uchroniła Spółkę przed wypłacaniem pracownikowi, wchodzącemu w wiek ochrony przedemerytalnej, wynagrodzenia aż do 2021 roku. Przyjęcie zaproponowanych przez odwołanego członka Zarządu warunków uwzględniających wypłatę ekwiwalentu stanowiło, zgodnie z dokonaną analizą ekonomiczną, najmniejsze obciążenie finansowe dla Spółki. W przypadku pozostałych dwóch pracowników, którym Spółka wypłaciła [...] ⁶³ z tytułu ekwiwalentu za niewykorzystany urlop, p.o. Prezesa Zarządu Spółki wyjaśnił, iż była to decyzja ówczesnego Zarządu oraz był to warunek rozwiązania umowy o pracę ustalony przez strony.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela argumentów Spółki i ocenia jako działanie niegospodarne brak udzielenia pracownikom urlopu wypoczynkowego w okresie wypowiedzenia umowy przy jednoczesnym zwolnieniu ich z obowiązku świadczenia pracy. Spółka nie skorzystała z możliwości rozwiązania umowy o pracę w sposób nienaruszający uprawnień pracowniczych oraz jednocześnie zgodnie z przepisami i z zasadą gospodarności.

(akta kontroli str. 169-170, 519-522, 540, 546, 856-876, 946-955)

2. Prezes Zarządu pobrał wynagrodzenie w okresie wypowiedzenia umowy o pracę za okres dłuższy niż przewidziany w umowie o pracę.

Prezes Zarządu złożył rezygnację z zajmowanej funkcji w dniu 17 lutego 2017 r. ze skutkiem na 31 marca 2017 r. W porozumieniu stron rozwiązującym umowę o pracę z dnia 6 marca 2017 r. określono z góry termin rozwiązania umowy na 31 października 2017 r. ustalając jednocześnie rozpoczęcie biegu okresu nieświadczenia pracy od jednej z wcześniejszych dat: 1 kwietnia 2017 r. lub dnia odwołania z funkcji Prezesa Zarządu, co nastąpiło uchwałą Rady Mediów Narodowych w dniu 9 marca 2017 r. Wynikiem tego odwołany Prezes Zarządu otrzymał wynagrodzenie za okres nieświadczenia pracy od dnia 9 marca 2017 r. do dnia 31 października 2017 r. w wysokości 197,6 tys. zł, a więc za siedem pełnych miesięcy i 22 dni, w sytuacji gdy umowa o pracę przewidywała sześciomiesięczny okres wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego.

Pełniący obowiązki Prezesa Zarządu Spółki wyjaśnił, że rozwiązanie umowy o pracę nastąpiło na zasadach porozumienia stron, których warunki zostały ustalone przez strony.

Zdaniem NIK, Spółka działała niegospodarnie zawierając niekorzystne porozumienie stron, w wyniku czego wypłacono 25,7 tys. zł więcej niż przewidywała umowa o pracę, tj. wynagrodzenie za jeden miesiąc.

(akta kontroli str. 169-170, 541-546, 608, 946-955)

OCENA CZĄSTKOWA

Świadczenia wypłacane przez Spółkę odchodzącym członkom Zarządu i głównemu księgowemu, z którymi rozwiązywano umowy, mieściły się w granicy przedziału przewidzianego w ustawie kominowej i ustawie o wynagrodzeniach zarządu. Ogółem Spółka wypłaciła w latach 2011-2017 odchodzącym Prezesom Zarządu, członkom Zarządu oraz głównym księgowym [...] na odprawy, odszkodowania z tytułu powstrzymania się od działalności konkurencyjnej oraz inne świadczenia, w tym: [...] dla sześciu osób odwołanych w 2011 roku, [...] dla jednej osoby, której

⁶³ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

mandat wygaś w 2015 roku, [...] dla czterech osób odwołanych w 2016 roku, [...] ⁶⁴ dla dwóch osób odwołanych w 2017 roku.

Działaniem niegospodarnym było zwalnianie pracowników z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia umowy przy jednoczesnym wypłacaniu im ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy.

Dodatkowo Spółka działała niegospodarnie zawierając niekorzystne porozumienie stron z prezesem Zarządu, w wyniku czego wypłacono [...] ⁶⁵ więcej niż przewidywała umowa o pracę, tj. wynagrodzenie za jeden miesiąc.

Ponadto w Spółce nie wprowadzono i nie stosowano jednolitych procedur dotyczących weryfikacji zakazu konkurencji po ustaniu zatrudnienia, co w ocenie NIK spowodowało, iż podpisywane umowy nie zabezpieczały Spółki przed działaniami konkurencyjnymi zwalnianych pracowników a wydatkowanie środków na podstawie umów o zakazie konkurencji było działaniem niegospodarnym.

OBSZAR

4. Zakres wymiany kadr na stanowiskach kierowniczych Spółki, w tym na stanowiskach członków Zarządu

Opis stanu faktycznego

W latach 2011-2017, w dwu do pięcioosobowym składzie Zarządu Spółki, funkcje członków Zarządu sprawowało łącznie trzynaście osób, w tym na stanowisku prezesa Zarządu cztery osoby. W okresie objętym kontrolą dokonywano następujących zmian w składach zarządu:

- w 2011 r. odwołano pięcioosobowy Zarząd i powołano trzyosobowy Zarząd Spółki,
- w latach 2012-2014 nie dokonywano zmian w składzie Zarządu Spółki,
- w 2015 r. jednemu członkowi Zarządu wygaś mandat, a dwóch pozostałych zostało powołanych na kolejną kadencję,
- w 2016 r. odwołano dwuosobowy Zarząd i powołano trzyosobowy Zarząd Spółki, przy czym jednego członka Zarządu odwołano po czterech miesiącach,
- 2017 r. odwołano dwuosobowy Zarząd i powołano nowy dwuosobowy Zarząd Spółki.

Największa fluktuacja w składzie Zarządu Spółki miała miejsce w latach 2016-2017, kiedy członkowie Zarządu byli odwoływani po odpowiednio czterech ⁶⁶ i trzynastu ⁶⁷ miesiącach pełnienia funkcji, prezes Zarządu po czternastu ⁶⁸ miesiącach. W tym okresie doszło także do sytuacji, gdy wybrany w konkursie (ogłoszonym przez Radę Mediów Narodowych) prezes Zarządu złożył rezygnację następnego dnia po powołaniu, pełniąc wcześniej swoją funkcję przez czternaście miesięcy.

W okresie objętym kontrolą trzykrotnie powoływano głównego księgowego Spółki. W latach 2011-2016 główni księgowi Spółki pełnili również funkcję Dyrektora Biura Ekonomii i Finansów. W związku z przejściem na emeryturę we wrześniu 2011 r. rozwiązano umowę z Głównym Księgowym - Dyrektorem Biura Ekonomii i Finansów Spółki, który swoją funkcję pełnił od 1998 r. Jego następca pracował do 8 lutego 2016 r. i został odwołany z powodu utraty zaufania pracodawcy. Kolejna osoba na stanowisku głównego księgowego - Dyrektora Biura Ekonomii i Finansów pracowała dwa miesiące, po czym rozdzielono te dwa stanowiska i osoba pełniąca obie funkcje

⁶⁴ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁶⁵ Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 2 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Spółki.

⁶⁶ Oświadczenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 21 kwietnia 2016 r. o odwołaniu.

⁶⁷ Uchwała Nr 64/2017 Rady Mediów Narodowych z dnia 16 lutego 2017 r.

⁶⁸ Uchwała Nr 68/2017 Rady Mediów Narodowych z dnia 9 marca 2017 r.

została przeniesiona na stanowisko dyrektorskie. Główny księgowy powołany na jej miejsce w maju 2016 r. pełni nadal swoją funkcję.

Fluktuacja kadr kierowniczych była dość wyraźnie skorelowana ze zmianami w zarządzie Spółki: 2011 rok – 16 zwolnień, 2012 rok – osiem zwolnień, 2013 rok – jedno zwolnienie, 2014 rok – pięć zwolnień, 2015 rok – dwa zwolnienia, 2016 rok – 29 zwolnień, 2017 rok – 16 zwolnień.

(akta kontroli str. 167-170, 805-810, 935-936)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą trzykrotnie powoływano do pełnienia funkcji prezesa Spółki, pięciokrotnie powoływano do pełnienia funkcji członka Zarządu oraz trzykrotnie powoływano do pełnienia funkcji głównego księgowego. W kontrolowanym okresie maksymalna liczba członków Zarządu ulegała stopniowemu zmniejszeniu z pięciu, poprzez trzech, do dwóch. W okresie objętym kontrolą rozwiązano umowy z 77 osobami zatrudnionymi na stanowiskach kierowniczych.

OBSZAR

5. Ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej dla osób pełniących funkcje publiczne

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą, mając na uwadze obowiązki określone w art. 10 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne⁶⁹, Spółka powinna dysponować 27 oświadczeniami majątkowymi członków Zarządu. Polskie Radio Spółka Akcyjna dysponuje 23 oświadczeniami majątkowymi członków Zarządu, a także trzema oświadczeniami majątkowymi prezesów Zarządu. 19 oświadczeń majątkowych członków Zarządu zostało złożonych w wymaganym terminie. Dwa spośród znajdujących się w Spółce oświadczeń nie zostały opatrzone datą, kolejne oświadczenia majątkowe tej samej osoby składane były w odstępie kilku dni.

Nie stwierdzono przypadków naruszenia zakazów określonych w art. 4 ustawy o ograniczeniach.

(akta kontroli str. 585-586, 856-876, 900-934, 956-995)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Pomimo obowiązku wynikającego z art. 10 ust. 4 ustawy o ograniczeniach w sześciu przypadkach członkowie Zarządu nie złożyli oświadczeń majątkowych: w momencie opuszczenia stanowiska w lipcu 2011 roku tylko jeden z czterech członków zarządu złożył oświadczenie majątkowe, w roku 2014 oświadczenie majątkowe złożył tylko jeden z dwóch członków zarządu, w 2015 roku (również tylko jeden z członków zarządu) złożył dwa oświadczenia majątkowe w odstępie jednego dnia, jeden z członków Zarządu, któremu wygasł mandat w 2015 roku nie złożył oświadczenia w dniu opuszczenia stanowiska, odwołany w styczniu 2016 r. jeden z członków Zarządu nie złożył oświadczenia majątkowego w dniu opuszczania stanowiska.

Spółka nie podejmowała działań na rzecz wyegzekwowania obowiązku złożenia oświadczenia majątkowego przez opuszczających swoje stanowisko członków Zarządu, uzasadniając to brakiem podstawy prawnej.

⁶⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1393. Dalej: ustawa o ograniczeniach.

Zdaniem NIK było to działaniem nierzetelnym. Zgodnie z art. 13 ustawy o ograniczeniach niezłożenie oświadczenia powoduje odpowiedzialność służbową.

(akta kontroli str. 856-876, 900-904)

2. Brak jest potwierdzonych i udokumentowanych przesłanek potwierdzających, że Zarząd Spółki dokonywał analizy zawartych w oświadczeniach danych. Stanowi to naruszenie obowiązków wynikających z art. 10 ust. 4 ustawy o ograniczeniach, zgodnie z którym kierownik jednostki dokonuje analizy zawartych w oświadczeniu danych.

Nie przedstawiono określonych w Spółce zasad w sprawie składania i analizy oświadczeń o stanie majątkowym, czy rejestru oświadczeń o stanie majątkowym składanych przez członków Zarządu.

Zgodnie z wyjaśnieniami p.o. Prezesa Zarządu Spółki w posiadanych przez Spółkę dokumentach brak jest potwierdzenia dokonania analiz danych zawartych w złożonych przez członków Zarządu oświadczeniach majątkowych, co zdaniem NIK świadczy o nierzetelnym wypełnianiu obowiązków ustawowych.

(akta kontroli str. 856-876, 905-928)

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka w latach 2011-2017 nie egzekwowała w pełni obowiązku złożenia oświadczeń majątkowych wobec wszystkich członków Zarządu. Nie wyciągano również konsekwencji służbowych za niezłożenie oświadczeń. Ponadto brak jest dowodów by prezesi Polskiego Radia S.A. analizowali składane oświadczenia majątkowe.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Opracowanie zasad zapewniających respektowanie i wypełnianie przez Spółkę obowiązków wynikających z zapisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne w tym określenie sposobu przekazywania, rejestrowania i przechowywania oświadczeń majątkowych składanych przez członków Zarządu Spółki w trybie art. 10 ust. 4 ustawy, a także:
 - w odniesieniu do członków Zarządu Spółki – zobowiązanie do terminowego składania wszystkich wymaganych oświadczeń majątkowych zgodnie z postanowieniami art. 10 ust. 4 ustawy,
 - w odniesieniu do prezesa Zarządu Spółki – zobowiązanie do dokonywania analizy składanych oświadczeń majątkowych, w tym weryfikacji i dokumentowania przeprowadzonych czynności i poczynionych ustaleń.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i ust. 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 23 stycznia 2019 r.

Kontrolerzy

(-) Olga Michalecka
Specjalista kontroli państwowej

(-) Michał Hackiewicz
Specjalista kontroli państwowej

(-) Joanna Hołowacz
Doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego
p.o. Dyrektora
(-) Piotr Prokopczyk